

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Oblastní pracoviště

Pardubice

Inspekční zpráva

Základní škola Horní Jelení, okres Pardubice

Kolářského 414, 533 74 Horní Jelení

Identifikátor školy: 600 096 262

Zřizovatel: Obec Horní Jelení, Komenského náměstí 114, 533 74 Horní Jelení

Školský úřad Pardubice, Za pasáží 657, 530 02 Pardubice

Termín konání orientační inspekce: 4. – 6. říjen 1999

Čj.	102 386/99-2651
Signatura	oj2ct101

HODNOCENÍ KVALITY VZDĚLÁVÁNÍ

Hodnocení kvality vzdělávání

Český jazyk

Učivo českého jazyka je rozčleněné do jednotlivých ročníků dle schváleného vzdělávacího programu Základní škola. V daném předmětu je zajištěna kontinuita mezi jednotlivými ročníky, učební osnovy jsou plněny. Výukové cíle vycházející z tematických plánů, jsou plněny s přihlédnutím na aktuální podmínky ve třídě. Přístup pedagogů k přípravě na výuku a znalost třídních kolektivů je velmi dobrá. O žácích se specifickými poruchami učení jsou třídní učitelé informováni zprávami pedagogicko-psychologické poradny.

Plánování a příprava má výraznou převahu pozitiv, je velmi dobrá.

Odborná a pedagogická způsobilost v předmětu českého jazyka, v 1. - 9. ročníku je 100%. Výuka probíhá v kmenových třídách, které jsou zařízeny starším a renovovaným nábytkem. Učebny na I. stupni mají příjemnější prostředí, na II. stupni jsou v některých třídách špinavé zdi, prostředí je méně podnětné. Fond učebnic a učebních textů je vzhledem k počtu žáků vyhovující. Didaktická technika a učební pomůcky jsou pořizovány účelně, avšak nákupy, vzhledem k finančním možnostem, jsou velmi malé. Školní knihovna má řadu starších titulů, nové nákupy knih jsou zřídka. Umístění knihovny má malou dostupnost žáků i dospělých.

Podmínky výuky mají průměrnou úroveň.

Metody a formy práce odpovídají z větší části výukovým cílům a věkovým zvláštnostem žáků. V nižších ročnících byly používány metody rozmanitější, efektivnější. Časté střídání činností, zejména v nižších ročnících, podporovalo zájem žáků o učivo. Funkční využívání učebnice při práci s textem a dalších připravených materiálů vedlo žáky k samostatnému a aktivnímu učení, ke schopnostem aplikovat učivo. Množství informací odpovídalo náročnosti učiva a podmínkám třídy. Žáci měli dostatečný prostor pro vlastní realizaci, často však tuto možnost nevyužili (ve vyšších ročnících). Organizace výuky odpovídá z větší části psychohygienickým podmínkám, umožňuje žákům pracovat individuálním tempem.

Organizace, formy a metody výuky mají negativa a pozitiva v rovnováze.

Využívání motivačních metod se odvíjelo od typu učiva a zároveň věku žáků, ve větší míře však v nižších ročnících. Nové učivo bylo vyvozováno na základě známé probrané látky. Výklad učiva byl v logickém sledu, jednotlivé činnosti na sebe promyšleně navazovaly. Žáci měli dostatek prostoru k vyjádření svých zážitků. V průběhu hodin byly kladeny otázky tak, aby neustále prověřovaly znalosti a dovednosti žáků, jejich aktivita byla posilována kladným hodnocením. Opakování navazovalo na probírané učivo, mimo jedné třídy, kdy vyučující zadala úkol nerespektující zásadu přiměřenosti.

Hodnocení je zaměřeno převážně pozitivně, žáci jsou vedeni k sebehodnocení.

Motivace a hodnocení ve vyučovacím procesu má průměrnou úroveň.

Učitelé dbali na rozvoj komunikačních dovedností, byl vytvářen prostor pro uplatnění aktivity žáků, schopnost vyjadřovat své názory. V hospitačních hodinách vyučující pozitivně

ovlivňovali vztahy mezi žáky navzájem, fungovalo prostředí důvěry a spolupráce. Nežádoucí chování žáků se neprojevalo.

Interakce a komunikace mezi žáky a pedagogy je velmi dobrá.

Celkové hodnocení kvality předmětu český jazyk je dobré.

Matematika, fyzika a chemie

Příprava pedagogů na výuku byla velmi dobrá. Vyučovací jednotky měly stanoveny jasné cíle a obsah. Výukové cíle vycházející z tematických plánů, byly v jednotlivých vyučovacích hodinách plněny v souladu se zásadou soustavnosti a s přihlédnutím na aktuální podmínky ve třídě.

Plánování a příprava výuky je dobrá.

Odborná a pedagogická způsobilost vyučujících matematiky, fyziky a chemie je efektivně využívána. Mimo dalších volitelných předmětů mají žáci v oblasti přírodovědných předmětů v 7. ročníku seminář a praktika z fyziky, v 8. ročníku technické činnosti a v 9. ročníku technické kreslení. V VI. třídě je matematika vyučována pedagogem bez odborné způsobilosti vzhledem k tomu, že ostatní vyučující matematiky mají již naplněný pracovní úvazek. Kapacita a prostory školy při stávajícím počtu žáků a tříd výuce vyhovují. Méně vyhovující je situace odborných pracoven. Ve velmi dobrém stavu je odborná pracovna pro fyziku a chemii, vyhovuje odborná pracovna pro výtvarnou výchovu (mohla by sloužit i dalším výchovám), zatím dostačující je odborná pracovna výpočetní techniky, ostatní předměty jsou vyučovány v polooborných pracovnách. Učební pomůcky jsou pořizovány účelně při maximální míře hospodárného zacházení s finančními prostředky. Využívání pomůcek je účelné, je s nimi pečlivě zacházeno. Učebnice jsou postupně doplňovány vzhledem ke vzdělávacímu programu Základní škola. Žáci mají vždy učebnice vyučovaného předmětu. Současný stav výpočetní techniky neumožňuje širšího využití ve vyučovacích hodinách. Je využívána zejména kroužkem výpočetní techniky a při nápravě vývojových poruch učení žáků. Výpočetní technika je postupně dokupována. Prostředí školy je, s výjimkou nové přístavby, před generální opravou. Neestetické, otlučené zdi, nevymalováno. Rozvrh vyučovacích hodin respektuje psychohygienické potřeby žáků.

Podmínky výuky jsou v současné době ještě vyhovující.

Struktura hospitovaných vyučovacích hodin odpovídala věkovým zvláštnostem žáků. Formy a metody práce byly většinou rozmanité, vhodně střídány. Vyučovací čas byl efektivně využíván, spád hodin odpovídal možnostem a schopnostem žáků. Mnohdy však vyučující přizpůsobovali tempo hodiny spíše žákům nadanějším. Při výkladu nového učiva učitelé dávali prostor žákům vyslovit svůj názor. Demonstrační experimenty ve fyzice byly efektivní, pro žáky přitažlivé. V některých hodinách absentovala volnější, odpočinková část. Jako neúčinné se ukázalo, jestliže vyučující hovoří k žákům v době, kdy provádějí zápis do sešitů. Organizační pokyny učitelů byly jasné, srozumitelné, přiměřené věku a možnostem žáků. Vyučující ne vždy používali přesnou odbornou terminologii. Obsah učiva vždy navazoval na procvičené vědomosti s přihlédnutím na to, pro jakou další vědomost či dovednost se vytvářejí předpoklady. V jedné ze sledovaných hodin bylo patrné, že učitel zohledňuje žakovské specifické poruchy učení. Při řešení slovních úloh měli žáci, zejména ve fyzice, problémy s napsáním slovní odpovědi. Vyučující ne vždy využívali při výkladu nového učiva i při

procvičování bilaterálních vztahů s jinými vyučovacími předměty. Zápisy na tabuli byly přehledné. Učivo bylo žákům interpretováno věcně správně.

Organizace, formy a metody výuky mají průměrnou úroveň, pozitiva a negativa jsou v rovnováze.

Výuka nového učiva začínala zpravidla motivací žáků přitažlivým způsobem, často vycházejícím ze životních zkušeností žáků. Při zahájení vyučovací jednotky byl žákům oznámen cíl hodiny, výklad vycházel ze znalostí a dovedností žáků. Vyučujícím vždy šlo o to, aby žáci pochopili vztahy a souvislosti a uměli aplikovat učivo. Hodnocení vědomostí žáků mělo vždy pozitivně motivační charakter. Při orientačním zjišťování znalostí a dovedností žáků učitelé málokdy pochvalou pozitivně motivovali žáky s přihlédnutím na individuální dispozice žáků. V závěru hodin nebylo vždy shrnutí učiva a hodnocení výkonu žáků. Učitelé vesměs vytvářeli u žáků pozitivní vztah k vyučovacím předmětům.

Motivace a hodnocení žáků je dobré.

V hodinách panovala atmosféra vzájemného respektu, spolupráce, tolerance a důvěry mezi žáky a vyučujícími i žáky navzájem. Vyučující se nebránili diskusím, připouštěli možnost různých názorů, žáci však těchto možností nevyužívali. Kultura řeči vyučujících někdy nebyla na patřičné úrovni. Nežádoucí chování žáků se v době konání inspekce neobjevilo, naopak bylo možné patrné, že žáci jsou vedeni k dodržování pravidel mezilidských vztahů. K sobě i k dospělým se chovali ohleduplně a zdvořile.

Interakce a komunikace mezi učiteli a žáky i žáky navzájem byla v době konání inspekce velmi dobrá.

Ve sledovaných hodinách chemie žáci prokazovali velmi dobré vědomosti a dovednosti, což bylo možné podložit i výsledky žákovských písemných prací, v matematice a fyzice byly vědomosti a dovednosti žáků průměrné. Ve srovnávacích prověrkách ČŠI, které byly provedeny v IX. třídě, dosáhli žáci ve fyzice průměrných výsledků, v matematice byly výsledky a poznání horší. Ve fyzice dělali žákům problém zejména výpočet hydrostatického tlaku a přiřazování označené fyzikální veličiny k odpovídající jednotce, v matematice řešení lineární rovnice.

Celkově byly výsledky výuky ve sledovaných vyučovacích předmětech průměrné.

Kvalita průběhu vzdělávání i výsledky výuky v matematice, fyzice a přírodopisu je dobrá, v porovnání s jinými školami dosahuje průměrné úrovně.

HODNOCENÍ KVALITY ŘÍZENÍ

Plánování

Týdenní časové dotace v českém jazyku, matematice, fyzice a chemii odpovídají učebnímu plánu schválenému MŠMT ČR Základní škola, čj. 16 847/96-2, podle kterého se vyučuje v 1. - 8. ročníku i dokumentu „Organizace přechodu na povinnou devítiletou školní docházku na ZŠ, čj. 18 730/91-20, podle kterého se pracuje v 9. ročníku. Učební osnovy těchto

vzdělávacích programů jsou plně obsaženy v tematických plánech vyučujících sledovaných předmětů. Posloupnost a časové dotace pro jednotlivá témata jsou pedagogy v tematických plánech zpracovány pro podmínky školy. Nabídka volitelných předmětů je žáky dostatečně využívána (v 7. - 9. ročníku vždy 2 předměty). Malý počet nepovinných předmětů (2) je nahrazen velkou škálou zájmových kroužků (21).

Předložená koncepce základní školy je vytvořena předcházejícím ředitelem, na základě podmínek školy, ve kterých se nacházela v roce 1996. Hlavním úkolem výchovně vzdělávacího procesu je jeho efektivita s důrazem na aktivitu, samostatnost a tvořivou práci žáků s cílem dobře připravit žáky do života. Ve spolupráci s rodiči žáků dosáhnout jednotného působení školy a rodiny. K výraznému zlepšování pracovního prostředí patří rekonstrukce budovy a úprava stávajících prostor školy.

Vymezení základních cílů na školní rok 1999/2000 jsou zpracované stávajícím ředitelem, v plánu práce na tento školní rok. V jednotlivých oblastech (ekonomická a materiální, personální, organizační) jsou vytyčeny hlavní cíle. V části výchovně vzdělávacího procesu jsou částečně opomenuty podmínky k dosažení cíle se zaměřením na žáky, na pedagogy i na veřejnost.

Krátkodobé úkoly s odpovědností a datem plnění jsou obsahem měsíčních plánů.

O žácích se specifickými poruchami učení jsou vyučující z vypracovaných individuálních vzdělávacích programů informováni, znají způsob jak s těmito žáky pracovat a hodnotit jejich znalosti. Rodiče žáků se specifickými poruchami učení byli informováni o způsobech nápravy poruch prováděných školou, chybí však podepsaná písemná smlouva spolupráce rodičů se školou. Spolupráce mezi učiteli, výchovným poradcem a dyslektickými asistentkami je velmi dobrá.

Součástí plánu práce je program prevence sociálně patologických jevů a protidrogové prevence

Koncepční záměry ředitele vychází ze situace základní školy před třemi roky. Úkoly na školního roku 1999/2000 jsou rozpracované v jednotlivých oblastech práce školy s nedostatky ve výchovně vzdělávacím procesu. Plánované termíny jsou sledovány. Tato oblast dosahuje průměrné úrovně.

Organizování

Organizační řád a organizační schéma vymezuje jmenovitě jednotlivé kompetence pracovníků. Seznámení s organizačním řádem potvrdili pracovníci svým podpisem. Znají nejen své povinnosti, ale i pravomoc. Vzhledem k velikosti a podmínkám školy umožňuje organizační struktura účinné řízení školy. Poradní orgány ředitele školy jsou mimo pedagogickou radu metodická sdružení. Ředitel školy využívá podnětů a připomínek pracovníků. Tříčlenné vedení školy se schází operativně. Informace uvnitř školy jsou podávány rychle a úplně. Výroční zpráva charakterizuje činnost školy, vzhledem k zatím nedostatečné kritičnosti neslouží jako zdroj sebehodnocení. Škola poskytuje potřebné informace zákonným zástupcům žáků. V průběhu konání inspekce bylo patrné, že ředitel se snaží využít podnětů a připomínek školních inspektorů ke zkvalitnění řízení školy.

Organizační uspořádání školy je dobré.

Vedení a motivování pracovníků

Ředitel školy se začíná orientovat ve vedení lidí, operativní řízení pracovníků je funkční. Stabilizovaný pedagogický sbor, kde všichni pracovníci mají pedagogickou způsobilost pro výuku umožňuje, aby v nejvyšší možné míře byla uplatňována výuka pedagogy s odbornou

způsobilostí. Pro učitele, kteří vyučují předmětům bez odborné způsobilosti ředitel školy nabízí možnost dalšího vzdělávání. Pro uplatnění tvořivosti a iniciativy pracovníků jsou vytvořeny podmínky. Kriteria pro hodnocení pracovníků jsou již nevyhovující, budou přepracována.

Systém vedení a motivování pracovníků je dobrý.

Kontrolní mechanismy

Nové vedení převzalo kontrolní systém po bývalém řediteli. Kontrolní činnost byla prováděna, z větší části jen ředitelem školy. Nejvíce využívaným prostředkem jsou krátkodobé vstupy do tříd, kontrola pedagogické dokumentace a výsledků práce žáků. Zápisy z kontrol a hospitací nejsou vedeny. Přehled hospitační činnosti a přijímaná opatření k nápravě zjištěných nedostatků nebyly doloženy. Absentují cílené hospitace a využívání morálních a ekonomických stimulů vyplývajících z těchto hospitací. Nejsou využívány evaluační nástroje pro hodnocení úrovně výsledků učení žáků.

Předložený kontrolní systém pro současný rok vychází z plánu práce, z organizační části, na školní rok 1999/2000. Kontrolní činnost se zaměřuje na poznávání kvality práce pedagogů a zaměstnanců školy, pedagogickou dokumentaci a hospitační činnost. Nevyplývá z něj však rozdělení a zaměření kontrolní činnosti ředitele a zástupkyně. Nejsou stanoveny sledované cíle, které by měly vycházet z analýzy výsledků uplynulého období.

Po rozhovoru s ředitelem školy o fungování kontrolní činnosti, předložil ředitel druhý den inspekce nově zpracovaný dokument - systém kontrolní činnosti. V materiálu se zaměřil na hlavní úkoly kontroly, činnost ředitele a zástupkyně. Přílohou dokumentu je plán hospitací na školní rok. Jsou zde vytyčeny záměry hospitací i se sledovanými jevy.

Na činnosti kontrolních mechanismů se projevila změna ve vedení, nezkušenost, ale i očekávání konkurzu na místo ředitele. Podpůrný dokument kontrolní činnosti byl přepracován a předložen 5. října 1999.

Kontrolní systém vychází z podmínek malého kolektivu, častého kontaktu se všemi zaměstnanci, je zatím ještě vyhovující.

Hodnocení kvality řízení

Vzhledem k tomu, že ředitel školy je krátkou dobu ve funkci a rychlým tempem odstraňuje nedostatky v plánování, organizování, vedení a motivování pracovníků i v systému a účinnosti kontrolních mechanismů, je řízení školy dobré.

DALŠÍ VÝZNAMNÁ ZJIŠTĚNÍ

Nová tělocvična a školní kuchyň pro výuku vaření splňují podmínky pro kvalitní vyučování. Plánovaná rekonstrukce a rozšíření školní budovy, která má začít na jaře roku 2000, je pro výuku žáků v kulturním prostředí velmi urgentní.

V kabinetech se nachází mnoho učebních pomůcek, které jsou nepoužitelné, zastaralé, neopravitelné. Taktéž se zbytečně zachovávají učebnice a učební texty již nepoužívané či nepoužitelné.

Délka přestávek, v souvislosti s obtížnou dopravní obsluhou dojíždějících žáků, nerespektuje §9, odst. 2 vyhlášky MŠMT ČR č. 291/1991 Sb., o základní škole, ve znění pozdějších předpisů. Škola nepožádala MŠMT ČR o udělení výjimky.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

- Zřizovací listina ze dne 3. října 1994
- Rozhodnutí Školského úřadu Pardubice o změně zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení čj. 1744/99 ze dne 7. července 1999
- Koncepce základní školy z roku 1996
- Plán práce na školní rok 1999/2000
- Plán kontrolní činnosti ředitele školy a jeho zástupce (předložen 5. října 1999)
- Plán hospitací na školní rok 1999/2000 (předložen 5. října 1999)
- Tematické plány učitelů
- Dotazník ředitele před inspekcí
- Hospitační záznamy ŠI
- Sešity a žákovské knížky žáků v hospitovaných třídách
- Záписy z pedagogických rad
- Výroční zpráva školy za školní rok 1997/98
- Výroční zpráva školy za školní rok 1998/99
- Školní řád platný od 1. září 1999
- Vnitřní režim školy platný od 26. srpna 1999
- Organizační řád platný od 1. září 1999
- Individuální vzdělávací plány žáků s vývojovými poruchami učení
- Třídní knihy hospitovaných tříd

ZÁVĚR

Doporučení:

- Vypracovat koncepční záměry školy.
- Nechat rodičům žáků se specifickými poruchami učení podepsat písemnou smlouvu o spolupráci se školou.
- Pro zkvalitnění výuky matematiky v VI. ročníku pověřit učitele bez odborné způsobilosti výukou v tomto ročníku dlouhodobě.
- Je třeba, aby vyučující více používali přesnou odbornou terminologii a vyžadovali ji od žáků s přihlédnutím na žákovské znalosti a zkušenosti.
- Vyřadit a odstranit ze školy nepoužitelné, zastaralé a neopravitelné učební pomůcky.
- Vyřadit a odstranit ze školy nepoužitelné učební texty.
- Odstranit porušení vyhlášky MŠMT ČR (viz protokol).

Vzdělávání žáků (průběh i výsledky) a řízení školy je v současné době dobré, dosahuje průměrné úrovně.

Vzhledem ke schváleným učebním dokumentům jsou finanční prostředky přidělené ze

státního rozpočtu efektivně využívány.

Datum vyhotovení inspekční zprávy a složení inspekčního týmu

Razítko

Školní inspektoři	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. Vladimír Tomek	Mgr. Vladimír Tomek, v. r.
Členka týmu	Mgr. Věra Rečlová	Mgr. Věra Rečlová, v. r.

V Pardubicích dne 18. října 1999.

Datum a podpis ředitele školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 26. října 1999

Razítko

Ředitel školy: Mgr. Pavel Klapal

Mgr. Pavel Klapal, v. r.
Podpis ředitele

Předmětem inspekce bylo zhodnocení činnosti školy dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů.

Dle § 19 odst. 8 téhož zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	Zcela mimořádný, příkladný
Velmi dobrý	Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň
Dobrý	Negativa a pozitiva v rovnováze, průměrná úroveň
Ještě vyhovující	Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa
Nevyhovující	Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.
Plní, je v souladu	Dodržuje, čerpá účelně, efektivně
Neplní, není v souladu	Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Školský úřad	1999-11-08	102 405/99-2651
Zřizovatel	1999-11-08	102 406/99-2651
Rada školy	není	

Připomínky ředitele(ky) školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
	0	nebyly